

Granskning av beredningen av riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Innehåll

1. Sammanfattande analys	4
Rekommendationer	4
2. Bakgrund	5
Syfte och revisionsfrågor	5
Avgränsning	5
Revisionskriterier	5
Metod	5
3. Resultat	7
Åtgärder efter tidigare granskningar	7
Lagstiftningen kring god ekonomisk hushållning	8
Regionen saknar definition av god ekonomisk hushållning	10
Utredning om effektiv ekonomistyrning ska ge vägledning	11
4. Svar på revisionsfrågor	13
Rekommendationer	13
Bilaga 1	14
Sammanfattning av förslagen i utredning SOU: 2021:75; En god kommunal hushållning	14

1. Sammanfattande analys

Styrelsen har inte definierat god ekonomisk hushållning

Regionstyrelsen har inte berett riktlinjer för god ekonomisk hushållning som utgår från både verksamhetsmässiga och finansiella perspektiv. Enligt kommunallagen ska fullmäktige besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning (11 kap). God ekonomisk hushållning handlar om att styra både verksamhet och ekonomi. Styrelsen har inte berett något förslag till fullmäktige där det framgår hur verksamhetsmässiga mål och finansiella mål ska vägas samman när fullmäktige ska bedöma om god ekonomisk hushållning är uppnådd. I regionplanen har fullmäktige beslutat å ena sidan om verksamhetsmål och å andra sidan om finansiella mål. I delårsrapporter och årsredovisningar har regionstyrelsen inte heller gjort utvärderingar av om mål och riktlinjer för en god ekonomisk hushållning uppnåtts.

I flera år har revisorerna rekommenderat styrelsen att ta fram riktlinjer för god ekonomisk hushållning som innehåller både verksamhetsmässiga och finansiella perspektiv. Revisorerna har också kritiserat styrelsen för att den i delårsrapporter och årsredovisningar inte har utvärderat om mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen att arbeta med följande områden:

- Bered riktlinjer för god ekonomisk hushållning för beslut av fullmäktige. Riktlinjerna ska var principiella och långsiktiga. Av riktlinjerna bör framgå vad som krävs för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd.
- Gör i delårsrapport och årsredovisning en utvärdering av om målen med betydelse för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås eller har uppnåtts. Detta förutsätter att verksamhetsmål och finansiella mål bedöms i ett sammanhang.

2. Bakgrund

I kommunallagen finns bestämmelser för hur regionen ska sköta sin ekonomiska förvaltning. Där beskrivs bland annat att regionen ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Enligt lagen ska fullmäktige besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Vidare ska regionens budget innehålla mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

I flera år har revisorerna uppmärksammat regionstyrelsen på att Region Västerbotten saknar en definition av vilka verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Regionstyrelsen har inte heller gjort någon samlad bedömning av om regionen uppfyller fullmäktiges krav på god ekonomisk hushållning.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att ge underlag för att bedöma om regionstyrelsen har haft tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av arbetet med att utarbeta riktlinjer för god ekonomisk hushållning. För detta ska följande revisionsfrågor besvaras.

- Har regionstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig ärendeberedning i samband med framtagandet av mål och riktlinjer med betydelse för god ekonomisk hushållning?
- Har regionstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig uppföljning och rapportering av riktlinjer och mål med betydelse för god ekonomisk hushållning?

Avgränsning

Granskningen avser regionstyrelsens ansvar för beredning uppföljning och kontroll av riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Revisionskriterier

- Kommunallagen 11 kap, om ekonomisk förvaltning
- Förarbeten till bestämmelser om god ekonomisk hushållning
- Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) kap 11, om förvaltningsberättelse
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning

Metod

De metoder som har använts i granskningen är dokumentstudier och intervjuer.

Dokumentstudier

Inom ramen för granskningen har revisionskontoret granskat och analyserat regionplan 2021, årsredovisning 2020, delårsrapport per augusti 2021 samt protokoll och yttranden från regionstyrelsen.

Vi har också tagit del av lagar och förarbeten kopplade till bestämmelserna om god ekonomisk hushållning samt den statliga utredningen *En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner* som presenterades under hösten 2021.

Syftet med dokumentanalysen är att identifiera och samla in revisionsbevis, det vill säga sådan information som ger stöd för slutsatserna i den granskningsrapport som ska upprättas.

Intervjuer

Vi har intervjuat ekonomidirektör, budgetchef, redovisningschef och strateg inom ekonomistaben. Ett syfte med dessa intervjuer har varit att samla information som kan bidra till en förståelse för hur arbetet med beredning och uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning gått till. Ett annat syfte är att bekräfta sådant som framkommer i dokumentanalyserna.

Kvalitetssäkring

Rapporten har kvalitetssäkrats genom att den granskats av revisionsdirektören. Vidare har samtliga intervjupersoner fått möjlighet att lämna synpunkter på rapportens innehåll.

3. Resultat

Åtgärder efter tidigare granskningar

Sedan år 2018 har revisorerna återkommande i samband med granskning av delårs- och årsbokslut rekommenderat regionstyrelsen att göra en utvärdering av målen för god ekonomisk hushållning uppnåts. Det betyder att regionstyrelsen ska göra en samlad bedömning av om verksamhetsmål och finansiella mål med betydelse för god ekonomisk hushållning har uppnåts. För detta krävs att regionstyrelsen förutom de finansiella målen, definierar vilka verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning.

Regionstyrelsen har vid ett flertal tillfällen svarat att styrelsen håller med revisorerna. Regionstyrelsen har gett i uppdrag till regiondirektören att utveckla den samlade bedömningen av god ekonomisk hushållning. Vår granskning av delårsrapporten per augusti 2021 visar att det fortfarande saknas en samlad bedömning av om god ekonomisk hushållning uppnås vid årets slut. Nedan sammanställer vi styrelsens svar på revisorernas rekommendationer.

	Revisorernas rekommendation	Svar från regionstyrelsen
Gr 2/2018	Gör i delårsrapporten en samlad bedömning om målen för god ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut. En förutsättning är att resultat för verksamhetsmål och finansiella mål bedöms i ett sammanhang.	Styrelsen avsåg att prioritera ett förbättringsarbete för att ta fram kriterier för en samlad bedömning om målen för god ekonomisk hushållning.
Gr 15/2018	Gör i årsredovisningen en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåts. En förutsättning för en sådan utvärdering är att resultat för verksamhetsmål och finansiella mål bedöms i ett sammanhang.	Styrelsen delade revisorernas bedömning att den samlade bedömningen av god ekonomisk hushållning kunde utvecklas. Styrelsen menade att kriterier som ska ligga till grund för en sådan bedömning behövde tas fram.
Gr 2/2019	Genomför i den samlade delårsrapporten en samlad bedömning om målen för god ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut.	I sitt yttrande kommenterade styrelsen inte rekommendationen.
Gr 14/2019	Gör i årsredovisningen en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåts.	Styrelsen gav regiondirektören i uppdrag att se över de finansiella målen så att de bättre speglar förutsättningarna för att uppnå en god ekonomisk hushållning. Förslaget skulle inarbetas i planeringsförutsättningarna för år 2022 som antogs av regionstyrelsen i mars 2021.
Gr 2/2020	Gör i delårsrapporter och årsredovisningen utvärderingar av om målen för god ekonomisk hushållning uppnås.	Styrelsen uppgav att regiondirektören sedan tidigare hade ett uppdrag att se över regionens styrmodell. Ett viktigt inslag i detta arbete var att utveckla en samlad bedömning i delårsrapporten om målen för god

Revisorernas rekommendation		Svar från regionstyrelsen
		ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut.
Gr 12/2020	Gör i årsredovisningen en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.	Styrelsen menade att en längre tids- horisont vore önskvärd och ett viktigt inslag var att ta fram en policy för god ekonomisk hushållning i samklang med pågående statlig utredning. Inför revidering av regionplan för år 2023 skulle ekonomistaben under hösten 2021 påbörja en översyn av de finansiella målen för att bättre anpassa dem till krav och behov.

Sammanställning av styrelsens svar på rekommendationer om utvärdering av god ekonomisk hushållning

Lagstiftningen kring god ekonomisk hushållning

Kommunallagen ger ramar för god ekonomisk hushållning

Den ekonomiska förvaltningen för kommuner och regioner regleras i kommunallagens 11 kapitel. Kommuner och regioner har utifrån detta ramverk stora möjligheter utforma den ekonomiska styrningen på lokal nivå. Inom ramen för det kommunala självstyret, lagstiftningen och utifrån de egna förutsättningarna behöver varje kommun och region definiera vad som är god ekonomisk hushållning.

Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Kravet på god ekonomisk hushållning regleras i 11 kap. 1 § kommunallagen och är grunden för kommuners och regioners ekonomiska styrning.

"Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet (...). Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen eller regionen. (...)"

Enligt lagen ska fullmäktige besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Av förarbetena till lagen framgår att det är viktigt att dessa riktlinjer slår fast principer och avser ett strategiskt mer långsiktigt perspektiv. Det betyder att de ska vara längre än det budgetperspektiv på ett år eller den plan för tre år som finns i budgeten i regionplanen. Riktlinjerna bör även innehålla en uttolkning av vad god ekonomisk hushållning betyder för regionen och hur den konkret kan uppnås. Riktlinjerna ska sedan vara utgångspunkt för de mål och riktlinjer för verksamhet och ekonomi som ska finnas i budgeten.

Enligt en skrift från Sveriges kommuner och regioner, *RUR och god ekonomisk hushållning*, bör fullmäktiges riktlinjer för god ekonomisk hushållning behandlas som ett separat beslutsärende. De kan också samordnas med budgetbeslutet men då bör riktlinjerna framgå på ett tydligt sätt.

Balanskravet är inte tillräckligt för att uppnå god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen 11 kap. 5 § ska regionen ha en budget i balans, det kallas för balanskravet. Det betyder att intäkterna ska överstiga kostnaderna. Balanskravet anger den lägsta godtagbara resultatnivån. För att uppnå god ekonomisk hushållning är det enligt förarbetena inte tillräckligt att klara balanskravet. God ekonomisk hushållning innebär att resultatet bör ligga på en nivå som förstärker ekonomin.

God hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Om kostnaderna i ett längre perspektiv överstiger intäkterna innebär det att kommande generationer får betala för denna överkonsumtion. Normalt sett ska ekonomin visa på ett positivt resultat på en nivå som gör att förmögenheten inte urholkas av inflation eller av för låg självfinansieringsgrad av investeringar. Målsättningen för nivåerna på exempelvis ekonomiskt resultat, skuldsättning och förmögenhet ska enligt förarbetena beslutas lokalt av varje kommun och region, utifrån lokala förutsättningar.

Reglerna för balanskravet anger hur ekonomiska underskott ska beräknas och regleras. I förvaltningsberättelsen ska kommuner och regioner upprätta en balanskravsutredning. Om balanskravsresultatet för ett visst räkenskapsår är negativt, ska det i normalfallet regleras under de närmast följande tre åren. Fullmäktige kan dock åberopa synnerliga skäl för att inte återställa ett negativt resultat.

Med synnerliga skäl avses enligt förarbetena fall där ett frångående från kravet att återställa det egna kapitalet är mycket väl motiverat. Ett grundläggande krav är att de åtgärder som regionen vidtar måste vara förenliga med vad som allmänt kan anses vara god ekonomisk hushållning. I förarbeten anges även en möjlighet för en region med ett starkt eget kapital att på ett strukturerat och planerat sätt minska sitt egna kapital genom att åberopa synnerliga skäl för att inte återställa ett negativt resultat. För att en minskning av det egna kapitalet inte ska bryta mot kravet på en god ekonomisk hushållning skall det bland annat finnas kapital som täcker hela pensionsåtagandet, även den del som redovisas som en ansvarsförbindelse. Dessutom skall det finnas en buffert med realiserbara tillgångar som kan användas för delfinansiering av framtida investeringar.

Regionplanen ska ange mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagens 11 kap 6 § ska regionen i verksamhetsplanen ange finansiella mål av betydelse för en god ekonomisk hushållning samt mål och riktlinjer för verksamheten med betydelse för god ekonomisk hushållning. Lagstiftaren har dock inte ansett det vara meningsfullt att närmare reglera omfattningen och innehållet i mål eller riktlinjer. Detta ska enligt förarbetena varje region göra med utgångspunkt från sina egna förhållanden.

I förarbetena till bestämmelserna om god ekonomisk hushållning finns ett antal faktorer som enligt lagstiftaren har betydelse för förutsättningarna att leva upp till kraven på god ekonomisk hushållning. Enligt lagstiftaren är det viktigt att mål och riktlinjer är realistiska och uttrycker handlingsberedskap. Det måste finnas ett samband mellan resurser, prestationer och resultat och effekter.

För att åstadkomma en ändamålsenlig och effektiv verksamhet krävs att regioner och kommuner har framförhållning och säkerställer processer för att bedriva verksamheterna på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Som exempel nämner lagstiftaren betydelsen av investeringsplaner, lokalförsörjningsplaner, upphandlingspolicy och kompetensförsörjningsplanering. Jämförelser med andra regioner är enligt lagstiftaren också viktiga i sammanhanget.

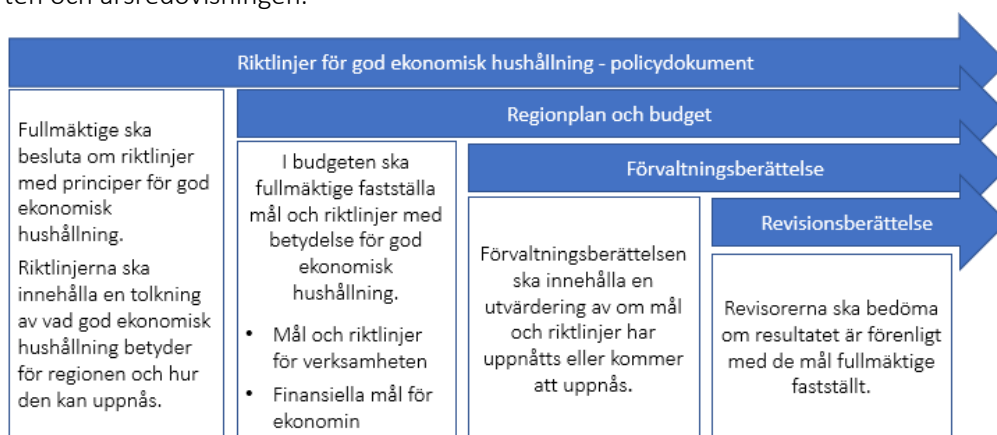
Förvaltningsberättelsen ska innehålla utvärdering av målen och riktlinjerna

För att målen för en god ekonomisk hushållning ska få betydelse i beslutsprocessen och bli ett levande och viktigt instrument i regionens styrning krävs att de stäms av, följs upp och utvärderas kontinuerligt. Av lagen om kommunal bokföring och

redovisning, 11 kap 8 §, framgår att förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts. Både finansiella mål och mål och riktlinjer för verksamheten ska utvärderas. Från och med år 2019 och lagen om kommunal bokföring och redovisning gäller att utvärderingen ska omfatta både koncernen och regionen.

Revisorerna ska göra en skriftlig bedömning

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultatet i den lagstadgade delårsrapporten och årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. God revisionssed i kommunal verksamhet innebär att revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten och årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Revisorernas skriftliga bedömning ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av delårsrapporten och årsredovisningen.

Sambandet mellan fullmäktiges riktlinjer, regionplan och budget, förvaltningsberättelse och revisionsberättelse.

Regionen saknar definition av god ekonomisk hushållning

Fullmäktige har inte beslutat om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Av regionstyrelsens yttrande i samband med granskning av årsredovisning 2020 framgår att regionstyrelsen avsåg att inleda ett arbete med att bereda en policy för god ekonomisk hushållning, något som också bekräftats i våra intervjuer med ekonomifunktionen.

Av regionplanen framgår inte vad som krävs för att uppnå en samlad bedömning om att regionen har en god ekonomisk hushållning. Av regionplanen framgår att regionen har 12 verksamhetsmål och 4 finansiella mål. Det framgår inte varför regionen anser att målen har betydelse för god ekonomisk hushållning. Det framgår inte heller tydligt vilka av verksamhetsmålen som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Enligt regionplanen finns dock fyra perspektiv alltid med inom varje verksamhetsmål, där ekonomisk hållbarhet ingår i ett perspektiv.

Enligt regionplanen är det övergripande målet för Region Västerbotten är att skapa en långsiktig stark ekonomi och uppnå en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning. Av regionplanen framgår vidare att omställningen till en långsiktig hållbar ekonomi innebär att inom varje mål arbeta för att effektivisera och minska resursanvändningen.

Regionens finansiella mål har målsättningar för både längre sikt och för år 2021, se tabell nedan.

Finansiellt mål	Långsiktig målsättning	Målsättning år 2021
Resultatmål	Regionen ska redovisa ett överskott för verksamhetens resultat över planperioden 2020–2023 som motsvarar minst 1–3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Långsiktigt ska verksamhetens resultat vara 3 procent för att klara investeringarna.	År 2021 ska styrelser och nämnder redovisa ett resultat i balans vilket innebär ett utfall som minst motsvarar budgeterat resultat.
Pensions-skulds mål	Marknadsvärdet av tillgångarna i förvaltningen av pensionsmedel ska senast år 2040 uppgå till hela pensionsskuldens bokförda värde.	Region Västerbottens totala pensionsåtagande ska vid utgången av 2021 vara finansierat till minst 50 procent.
Finansierings-mål	Investeringar ska över tid finansieras av egna medel. Lånefinansiering kan användas för att delfinansiera tillfälligt höga investeringsnivåer.	År 2021 ska självfinansieringsgraden av investeringar uppgå till 100 procent.
Skuldsätt-ningsmål	Total räntebärande låneskuld, exklusive pensionsskulden, får högst uppgå till 45 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.	År 2021 bör räntebärande låneskulden, exklusive pensions-skulden, högst uppgå till 38 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Källa: Regionplan 2021

Utredning om effektiv ekonomistyrning ska ge vägledning

Under år 2020 fick en särskild utredare i uppdrag av regeringen att bedöma om nuvarande regelverk för ekonomisk förvaltning i kommunallagen utgör en bra grund för en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner.

I uppdraget ingick att:

- Föreslå hur krav på god ekonomisk hushållning och regelverket för balanskravet bör vara utformade.
- Föreslå hur bestämmelserna om medelsförvaltning bör vara utformade.
- Undersöka och vid behov lämna förslag till vägledning och stöd för den ekonomiska styrningen i kommuner och regioner.
- Föreslå lösningar som skapar goda förutsättningar för en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner.

Utredningen föreslår ett program för god kommunal hushållning

Utredningen överlämnade i september 2021 sitt betänkande, *SOU 2021:75*. Utredningens förslag syftar till att förbättra långsiktigheten i ekonomistyrningen hos kommuner och regioner och att stärka regelefterlevnaden. Flera av förslagen innebär enligt utredningen en viss skärpning av regelverket för den ekonomiska förvaltningen jämfört med idag. Lagändringarna ska gälla från år 2023, om de går igenom.

Utredningen föreslår ett nytt begrepp, god kommunal hushållning. God kommunal hushållning ersätter det tidigare begreppet god ekonomisk hushållning.

Utredningen föreslår ett tioårigt program för god kommunal hushållning som ska antas av fullmäktige. Programmet ska innehålla mål och riktlinjer för ekonomin. De ekonomiska målens konsekvenser för verksamheten ska beskrivas. Programmet ska uppdateras minst vart fjärde år och de formella reglerna för programmet är mer detaljerade än dagens krav. Programmet ersätter de nuvarande riktlinjerna för god ekonomisk hushållning, resultatutjämningsreserv, medelsförvaltning och förvaltning av pensionsmedel.

I bilaga 1 finns en sammanställning av utredningens huvudsakliga förslag.

Vår kommentar

Regionen saknar en tydlig definition av god ekonomisk hushållning. Regionstyrelsen har inte berett några riktlinjer för god ekonomisk hushållning där långsiktiga principer för den goda ekonomiska hushållningen framgår. Detta försvårar en utvärdering av om god ekonomisk hushållning uppnåtts eftersom tydliga kriterier saknas.

Av regionplanen framgår inte vad som krävs för att uppnå en samlad bedömning om att regionen har en god ekonomisk hushållning. Av regionplanen framgår att regionen har 12 verksamhetsmål och 4 finansiella mål. Det framgår inte varför regionen anser att målen har betydelse för god ekonomisk hushållning. Det framgår inte heller tydligt vilka av verksamhetsmålen som har betydelse för god ekonomisk hushållning.

I delårsrapporter och årsredovisningar har inte regionstyrelsen gjort någon utvärdering av om mål och riktlinjer för en god ekonomisk hushållning uppnåtts och följts, trots att revisorerna i flera år rekommenderat styrelsen att göra en sådan.

Av styrelsens yttrande och intervjuer med ekonomistaben framgår att styrelsen avser att inleda ett arbete för att ta fram en riktlinje för god ekonomisk hushållning. En viktig sak att beakta vid utformandet av sådana riktlinjer är den statliga utredning som redovisades hösten 2021. Utredningen ska ge vägledning och stöd för den ekonomiska styrningen i kommuner och regioner.

4. Svar på revisionsfrågor

Vår samlade bedömning är att regionstyrelsen inte har haft tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av arbetet med att utarbeta riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har regionstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig ärendebehandling i samband med framtagandet av mål och riktlinjer med betydelse för god ekonomisk hushållning?		Fullmäktige har inte beslutat om några långsiktiga riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Regionen saknar en tydlig definition av god ekonomisk hushållning.
Har regionstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig uppföljning och rapportering av riktlinjer och mål med betydelse för god ekonomisk hushållning?		I delårsrapporter och årsredovisningar har inte regionstyrelsen gjort någon utvärdering av om mål och riktlinjer för en god ekonomisk hushållning uppnåtts och följts, trots att revisorerna i flera år rekommenderat styrelsen att göra en sådan.

Rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen att arbeta med följande områden:

- Bered riktlinjer för god ekonomisk hushållning för beslut av fullmäktige. Riktlinjerna ska vara principiella och långsiktiga. Av riktlinjerna bör framgå vad som krävs för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd.
- Gör i delårsrapport och årsredovisning en utvärdering av om målen med betydelse för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås eller har uppnåtts. Detta förutsätter att verksamhetsmål och finansiella mål bedöms i ett sammanhang.

Ingrid Lindberg
Sakkunnig

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Bilaga 1

Sammanfattning av förslagen i utredning SOU: 2021:75; En god kommunal hushållning

Utredningens förslag	Beskrivning av förslaget
God ekonomisk hushållning blir god kommunal hushållning	Utredningen föreslår ett nytt begrepp, god kommunal hushållning. Det nya begreppet ska tydliggöra att ekonomistyrningen måste omfatta både ekonomi och verksamhet och att det ytterst är ekonomin som sätter gränsen för verksamheten.
Tioårigt program för god kommunal hushållning ersätter flera riktlinjer	Utredningen föreslår ett tioårigt program för god kommunal hushållning som ska antas av fullmäktige. Programmet ska innehålla mål och riktlinjer för ekonomin. De ekonomiska målens konsekvenser för verksamheten ska beskrivas. Programmet ska uppdateras minst vart fjärde år och de formella reglerna för programmet är mer detaljerade än dagens krav. Programmet ersätter de nuvarande riktlinjerna för god ekonomisk hushållning, resultatutjämningsreserv, medelsförvaltning och förvaltning av pensionsmedel.
Reglerna kring balanskravet skärps: • Synnerliga skäl tas bort • Möjlighet att förlänga återställandetiden för negativt balanskravsresultat till sex år om särskilda skäl finns • Två nya balanskravsjusteringar införs	Utredningen föreslår att den möjlighet som har funnits att underbalansera budgeten genom att åberopa synnerliga skäl ska tas bort. Det enda undantaget för att inte upprätta en budget i balans är om kommunen eller regionen har en stark finansiell ställning. Utredningen föreslår att tiden för att reglera ett negativt balanskravsresultat fortfarande, som huvudregel, ska vara tre år, men att den kan förlängas till upp till sex år om det finns särskilda skäl.
Resultatutjämningsreserven tas bort och statlig intäktsgaranti införs	Utredningen föreslår att resultatutjämningsreserver successivt bör avvecklas. För att förhindra snabba och kraftiga neddragningar vid en djupare konjunkturväg föreslår utredningen i stället en statlig garanti för kommuners och regioners intäkter.
En resultatreserv införs	Utredningen föreslår att överskott, under vissa omständigheter, kan sparas i en så kallad resultatreserv för att användas under senare år.
Tydligare koppling mellan innehållet i budget, programmet för god kommunal hushållning och uppföljning i årsredovisning	Mer detaljerade krav på budgetens innehåll föreslås. Mål och planer för ekonomi och verksamhet ska utgå från inriktningen i det tioåriga programmet för god kommunal hushållning. I årsredovisningen ska en uppföljning göras av om resultatet är i överensstämmelse med den långsiktiga inriktningen.
Delårsrapporten förenklas och tidigareläggs	Senast i juni ska fullmäktige behandla en förenklad delårsrapport som omfattar minst tre månader. Om det finns betydande budgetavvikelser ska fullmäktige anta en plan för hur kommunen eller regionen ska hantera dessa och vilka åtgärder som ska vidtas.
Revisorerna behöver inte uttala sig om delårsrapporten	Kravet på revisorerna att behandla delårsrapporten föreslås tas bort, men möjligheten kvarstår.

Utredningens förslag	Beskrivning av förslaget
Revisionen får ett utökat uppdrag	De kommunala revisorerna ska inom ramen för den årliga revisionen pröva om den ekonomiska förvaltningen bedrivs i enlighet med tillämpliga bestämmelser i 11 kap. kommunallagen och de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt. Revisorerna ska uttala sig om vissa frågor, främst återställande av negativa balanskravsresultat och hänvisning till särskilda skäl. Inför behandlingen av årsredovisningen ska revisionen uttala sig om resultat- och balansräkningen är rättvisande.
Fullmäktige får endast godkänna årsredovisningen om resultat- och balansräkningen är rättvisande	Årsredovisningen ska godkännas av fullmäktige. Ett godkännande får dock endast ske om resultat och balansräkningen i årsredovisningen är rättvisande. Fullmäktiges beslut om godkännande ska motiveras.
Utredningen föreslår att krav införs på en samlad behandling i fullmäktige av årsredovisning, revisionsberättelse och ansvarsprövning.	Processen kring årsredovisning, revisionsberättelse och ansvarsprövning behöver samordnas bättre för ökad transparens och tillgänglighet. Krav införs på att fullmäktige vid samma sammanträde först ska besluta om godkännande av årsredovisning och därefter om ansvarsfrihet ska beviljas eller vägras.
En ny statlig myndighet ska ge vägledning och stöd	Utredningen föreslår att en statlig myndighet får i uppdrag att ge vägledning och stöd till kommuner och regioner i form av generell rådgivning i frågor som rör ekonomisk styrning och förvaltning. Myndigheten förslås även få i uppdrag att löpande följa den ekonomiska utvecklingen och tillämpningen av bestämmelserna om den ekonomiska förvaltningen för kommuner och regioner.